

EN VÄRLDSORDNING I GUNGNING OCH ETT BISTÅND I KRIS

VAD GÖR RÄDDA BARNEN?

Save the Children

UPPLÄGG:

1. En världsordning i gungning – värderingar och resurser
2. Ett bistånd som minskar och skiftar
3. Sveriges bistånd? «Reformagendan» eller *Bistånd för en ny era – frihet, egenmakt och hållbar tillväxt*
4. Rädda Barnen och biståndet
5. Bortom biståndet - «nya frågor» på agendan
6. Hur gör vi skillnad tillsammans (samtal)

Save the Children

En världsordning i gungning - del 1

En normativ kris

Demokratin trycks tillbaka. Mer än 70% av världens befolkning lever i auktoritära stater.

Geopolitiskt skifte: Respekten för mänskliga rättigheter och internationell rätt ersätts allt mer av "might gives right".

Multilateralismen ifrågasätts när vi behöver dem som mest. Infrastruktur och institutioner för samarbete försvagas.

"Barns rättigheter är under attack" – barns rättigheter och barnkonventionen en del av den multilaterala världsordning som etablerades efter andra världskriget: Respekten för mänskliga rättigheter, krigets lagar och internationella domstolar minskar.

En mer auktoritär barnsyn vinner inflytande, kopplingar till backlashen mot feminism och jämställdhet.

Globala problem som inte kan lösas av enskilda stater **blir fler och allvarigare**. Pandemier, Klimatkrisen, AI-utvecklingen, hoten mot biologisk mångfald... Men också "gamla" problem som kärnvapen och kapprustning, skuldskris, högerextremism och nationalism är åter på agendan.

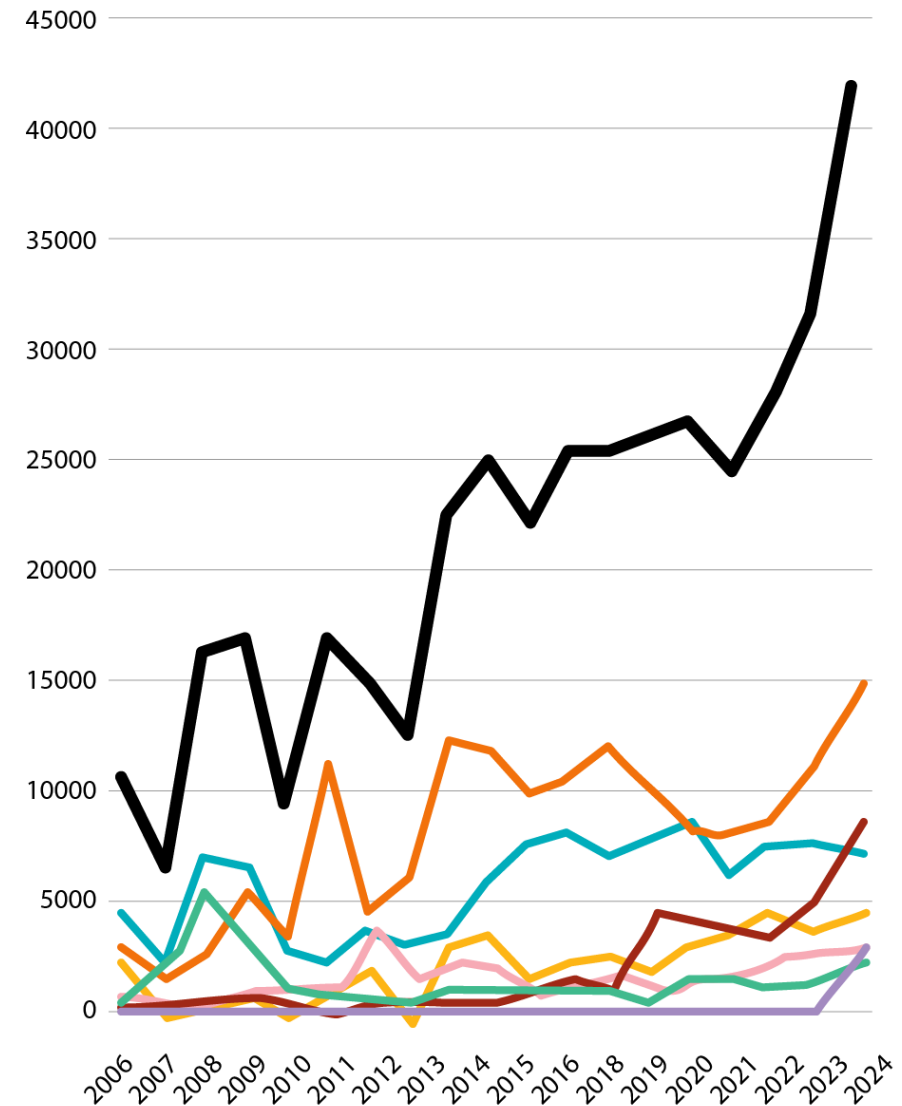

GROVA KRÄNKNINGAR MOT BARN I KONFLIKT 2006-2024

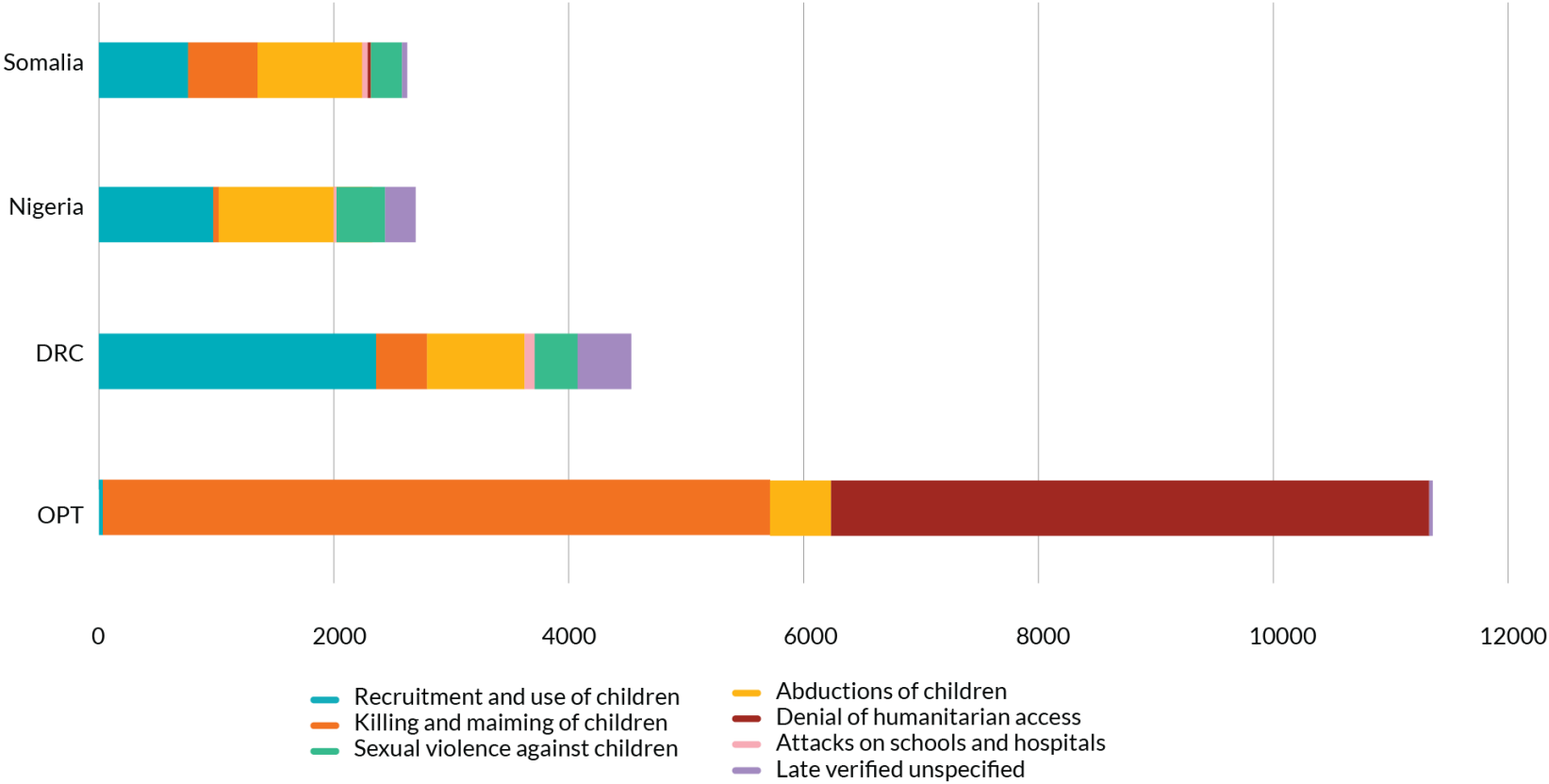
Under 2024 verifierades 41 763 allvarliga brott "grave violations" mot barn av FN.

En ökning med 30 % från året innan och det högsta antalet verifierade överträdelser någonsin.

- Recruitment and use of children
- Killing and maiming of children
- Sexual violence against children
- Abductions of children
- Denial of humanitarian access
- Attacks on schools and hospitals
- Late verified unspecified
- Total

THE FOUR COUNTRIES WITH MORE THAN HALF OF ALL GRAVE VIOLATIONS, 2024

En världsordning i gungning – del 2

Bristande resurser och finansieringsgap eller dålig resursfördelning och fel prioriteringar

- Glappet mellan **humanitära behov** och tillgänglig finansiering för humanitärt bistånd: **49 miljarder USD 2024**
- Uppskattade kostnader för skador och förluster för klimatrelaterade katastrofer i utvecklingsländer år 2030 är **580 miljarder USD/år**.
- Uppskattning av finansieringsglappet i utvecklingsländer för att uppnå Agenda 2030 är **2500-4000 miljarder USD/år**.
- Det samlade biståndet uppgick 2024 till **212,1 miljarder USD**. USA var den största givaren i absoluta tal: 63,3 miljarder och Sverige den 10e största: 56,2 miljarder USD
- *Militära utgifter globalt uppgick 2023 till 2443 miljarder USD 2023. De fem rikaste männen i världen hade under 2023 sammanlagda tillgångar på: 869 miljarder USD*

Ett bistånd i kris – globala trender

Tre trender:

- ✓ biståndet minskar
- ✓ biståndet skiftar geografiskt bort från de barn som behöver det mest
- ✓ biståndet skiftar tematiskt och nya mål läggs till, mindre ska göra mer

Definitioner av bistånd

OECD-DAC:

Lån eller gåvor till länder eller territorier eller multilaterala utvecklingsaktörer på OECD-DAC:s lista av mottagare som:

(1) ges av stater/myndigheter och...

(2.1) administreras med **främjande av ekonomisk utveckling och välfärd i utvecklingsländer som sitt huvudsyfte** och...

(2.2) är "concessional" d v s innehåller en gåvokomponent, (t ex lån som är mer förmånliga än lån på marknaden)

(Vem **borde** bestämma vad som är bistånd?)

Det svenska riksdagen har slagit fast att :

"Målet för svenskt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck."

Kraftig minskning av biståndet – i en tid av ökande behov

Det globala biståndet förväntas minska från drygt 200 miljarder 2024 till ca 150 miljarder 2026 d v s en minskning med 25 % på bara två år.

Minskning från nästan alla stora givare samtidigt:

Alla de stora givarna USA, Tyskland, Storbritannien och Frankrike minskade sitt bistånd år 2024. Tillsammans stod de för två tredjedelar av allt bistånd. USA stod ensamt för ca 25%.

2024 minskade biståndet från 11 av OECD-DAC-länderna, dessa elva stod för nästan tre fjärdedelar av världens bistånd.

**Cuts in official development assistance:
OECD projections for 2025
and the near term**

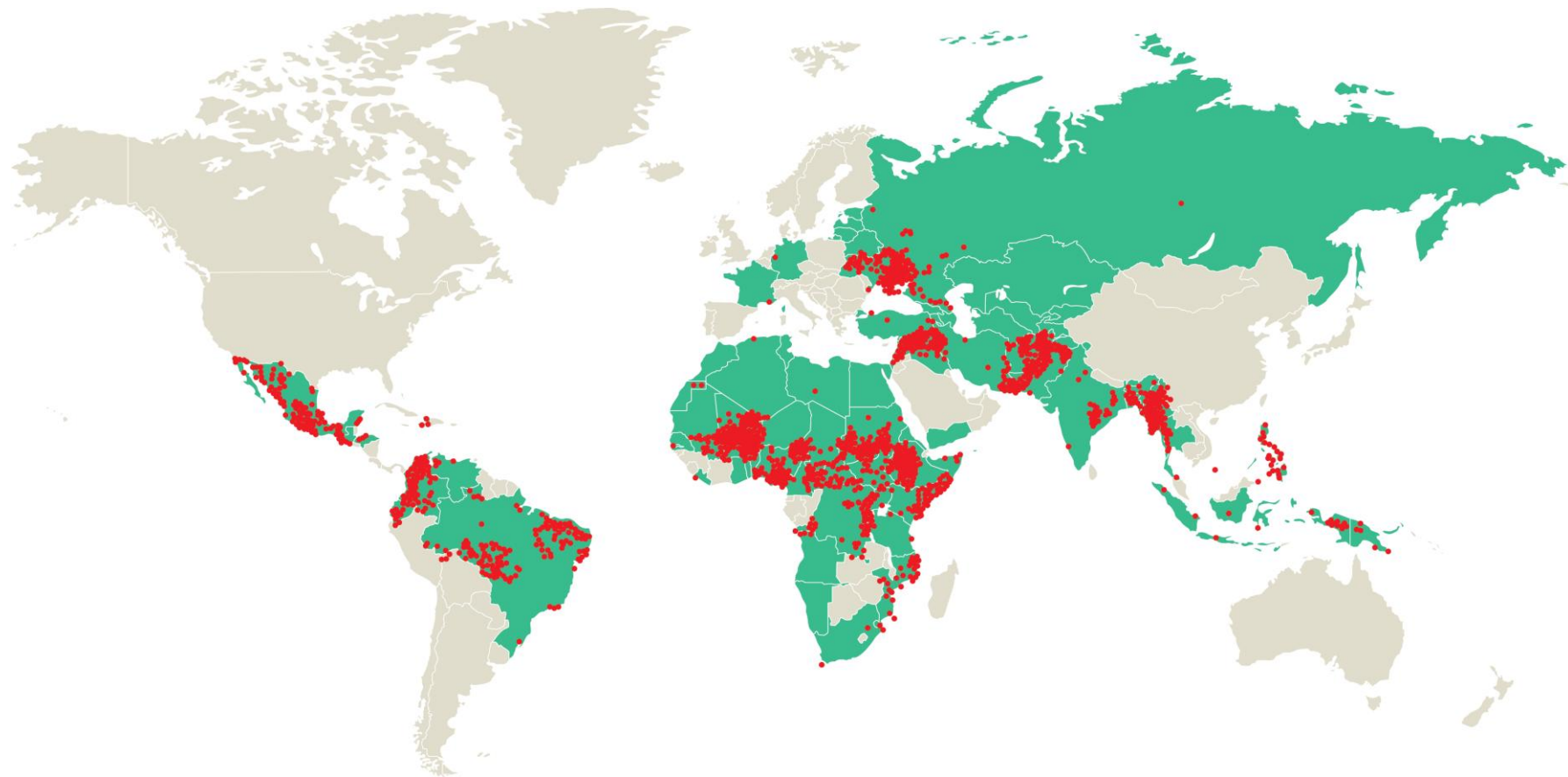
26 June 2025

Var lever de mest utsatta barnen?

"De minst utvecklade länderna" (LDC:s) 32 av 44 i Afrika söder om Sahara där:

- 16% av världens befolkning
- 21% av världens barn
- 64% av alla extremt fattiga
- 75% eller 312 miljoner av världens extremt fattiga barn.

CONFLICT AFFECTED COUNTRIES AND CONFLICT ZONES, 2024

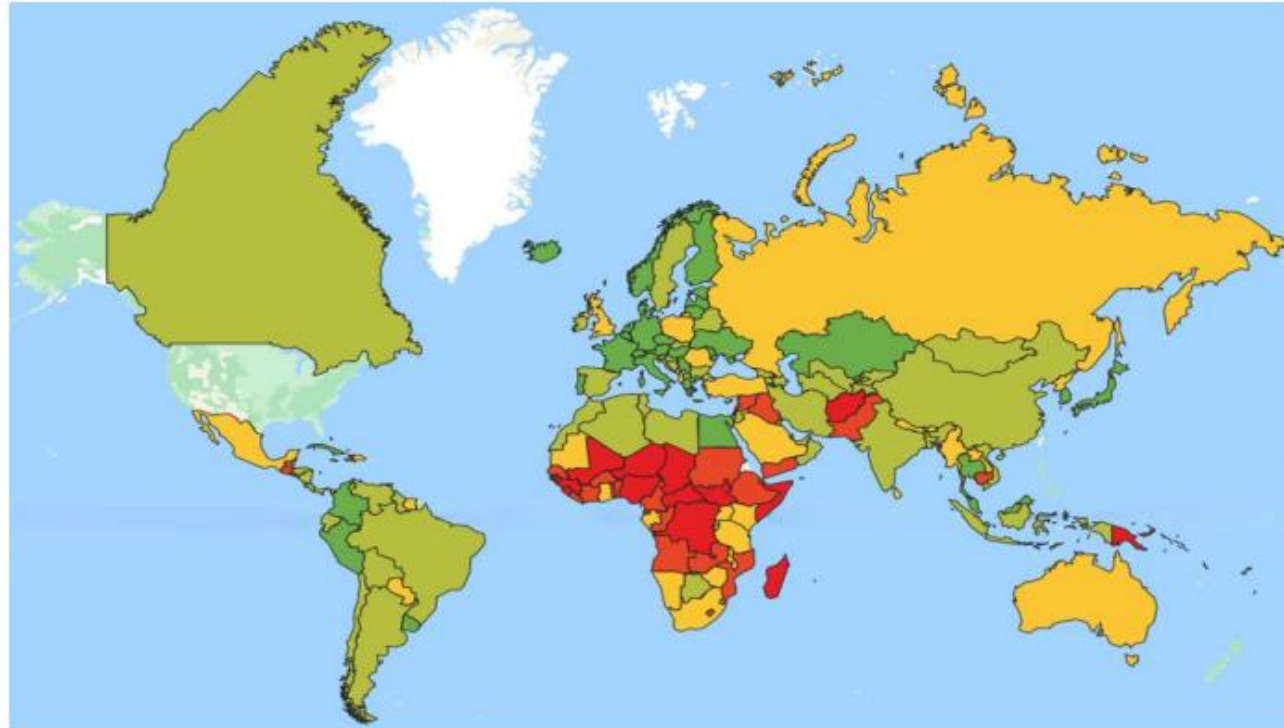

Save the Children

This an example of a footer text

17.11.2025

3.1. Overview of the overall KidsRights Index 2025

Map 1: Overall KidsRights Index

BARNRÄTTSDINDEX, 2025

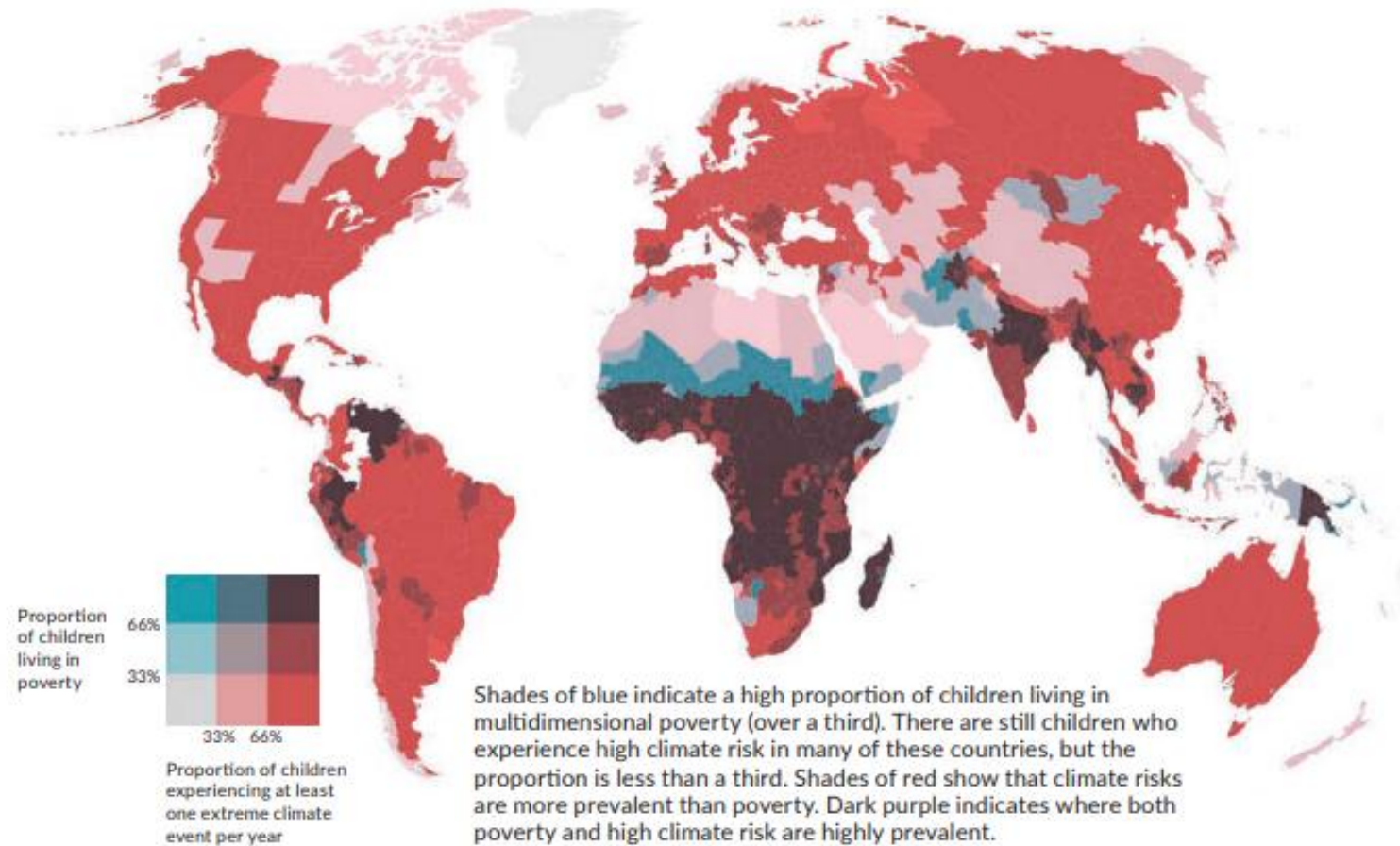

Save the Children

This an example of a footer text

17.11.2025

Figure 1: Where do children affected by multidimensional poverty and high climate risk live?

18 GENERATION HOPE

KLIMATPÅVERKAN BARN OCH BARNFATTIGDOM, 2020

Save the Children

This an example of a footer text

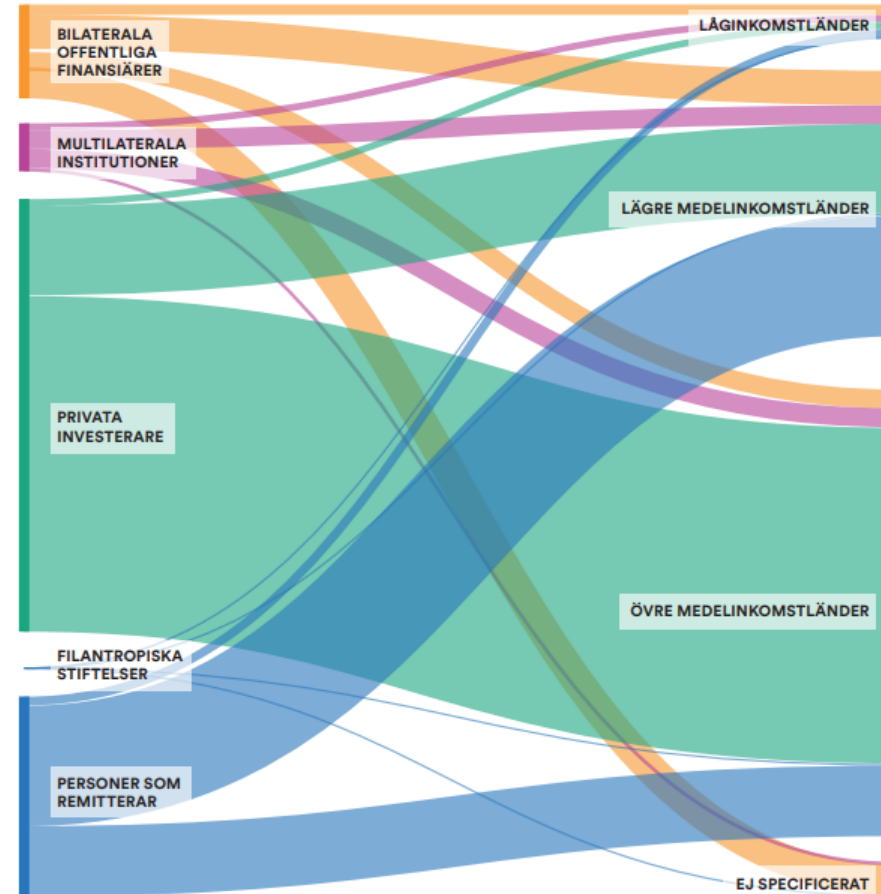
17.11.2025

1
3

Vart gick biståndet 2024? Dit det behövs bäst?

- Ca 30 miljarder USD eller 15% till givarländerna själva
(flyktingkostnader - nedgång från 2023)
- Ukraina ca 28,7 miljarder
- Afrika söder om Sahara 36 miljarder
- LDC:s 35 miljarder.

DESTINATIONER FÖR OLIKA TYPER AV UTLÄNSK FINANSIERING

Vart gick biståndet 2024? EU:s bistånd

- EU är världens största givare tillsammans med medlemsstaterna – och blir allt viktigare när USA minskar sitt bistånd. Det också är en global normgivare som påverkar barns liv genom politik, finansiering och standarder.
- Förhandlingarna om nästa långtidsbudget (MFF efter 2027) avgör EU:s framtida kapacitet att prioritera barns rättigheter.
- Global Gateway-strategin markerar ett skifte från fattigdomsbekämpning till investeringar och geopolitik : utvecklingsbudgeten används allt mer som ett verktyg för EU:s strategiska intressen – inte för de mest utsatta.
- Barns rättigheter saknas helt i det föreslagna EU:s biståndsbudget för 2027-2034

RANK	COUNTRY	AMOUNT
1	 Ukraine	\$10.6B
2	 Tunisia	\$584.7M
3	 Serbia	\$445.0M
4	 Syria	\$411.0M
5	 India	\$383.5M
6	 Afghanistan	\$340.4M
7	 Morocco	\$320.5M
8	 Palestinian Territories	\$303.4M
9	 Moldova	\$262.4M
10	 Yemen	\$241.8M

Konsekvenser för barn av neddragningar på biståndet

Hälsokris i Afrika söder om Sahara

Bara USA:s minskade bistånd beräknas i en artikel publicerad i den ansedda tidskriften "The Lancet" leda till 14 miljoner fler dödsfall innan 2030, av dem 4,5 miljoner barn

Skolgång

Enligt UNICEF kommer neddragningarna leda till att 6 miljoner fler barn riskerar att gå miste om utbildning redan 2026. Det är som om samtliga Tysklands och Italiens skolor skulle tömmas samtidigt. Hårdast drabbade är fattiga länder som Mali och Elfenbenskusten

FN:s arbete med barns rättigheter

Neddragningarna av biståndet påverkar även FN-systemets viktiga arbete med att upprätthålla institutioner för internationell dialog och samarbete, normsättande och ansvarsutkrävande. Det gäller mer specifikt också barns rättigheter. FN:s barnrättskommitté informerade i september att den inte klarar av att upprätthålla sitt mandat på grund av minskad budget.

Hur prioriterar Sverige?

- Biståndet minskar se tabell för 2025-2028
- Länder som Sverige helt fasat ut sedan 2021: Mali, Sydsudan, Burkina Faso, Jemen, Myanmar, Afghanistan, Kambodja och Irak, **6 av 8 är LDC:s** och de andra två "fragila stater". Fler beräknas tillkomma.
- Bistånd till Ukraina 7,8 miljarder 2025. Mer än för alla land- och regionstrategier i Afrien, Asien och Latinamerika tillsammans. Ska öka minst 2 miljarder till 2026.

BNI (utfall el. prognos okt 2025)	6843	7206	7530	7801
Regeringens biståndsbudget (mdr kr)	56	53	53	53
Regeringens budget i % av BNI	0,82	0,74	0,70	0,68
S budgetmotion	57	54	55	57
i % av BNI	0,83	0,75	0,73	0,73
V budgetmotion	69,4	57	59	61
i % av BNI	1,01	0,79	0,78	0,78
C budgetmotion	57,7	54,1	55,5	56,5
Bistånd enligt ODA-definitionen i Centerpartiets separata Ukrainafond (minst)*	10,8	18,0	20,0	21,7
i % av BNI*	1,00	1,00	1,00	1,00
MP budgetmotion	68,5	72,1	75,4	78,2
i % av BNI	1,00	1,00	1,00	1,00

*Centerpartiet vill lyfta ut stödet till Ukraina ur biståndsbudgeten, och avsätta ett separat stöd till en utvecklingsfond för Ukraina om 1% av BNI varje år. I vårbudgeten förtydligades att minst så mycket av Ukrainafonden ska uppfylla de internationella biståndskriterierna (ODA) att biståndet alltid är

Sveriges reformerade “bistånd för en ny era” sammanfattning:

- “Synergier mellan handel och bistånd”
- Ukraina
- “Främja frihandel, svenska innovationer och entreprenörskap”
- “Resultat kvalitet och transparens”
- Bidra till svenska migrationspolitiska mål

Konsekvenser för Rädda Barnen

Våra partners och de mest utsatta barnen drabbas värst.

I mars 2024 sa Sida upp alla avtal med sina civilsamhällespartners, mitt i kontraktperioden. Över 2000 partners till svenska organisationer kastades plötsligt ut i osäkerhet, däribland våra. Osäkerheten kring fortsatt stöd kvartstår. Sverige och Rädda Barnen har för många organisationer varit den mest långvariga och stabila finansiären i mycket svåra och osäkra kontexter. Ett exempel UWESO i Rwanda.

Vår internationella rörelse drabbas hårt. Även vi påverkas.

Save the Children USA var den internationella Rädda Barnens största medlem sett till ekonomi. Nedläggningen av USAID har lett till stora och delvis ännu oöverblickbara neddragningar och många kollegor har fått sluta. De andra länderna stora givarna drar själva ner istället för att fylla hål. Det påverkar vår kapacitet på många områden, inklusive påverkansarbetet.

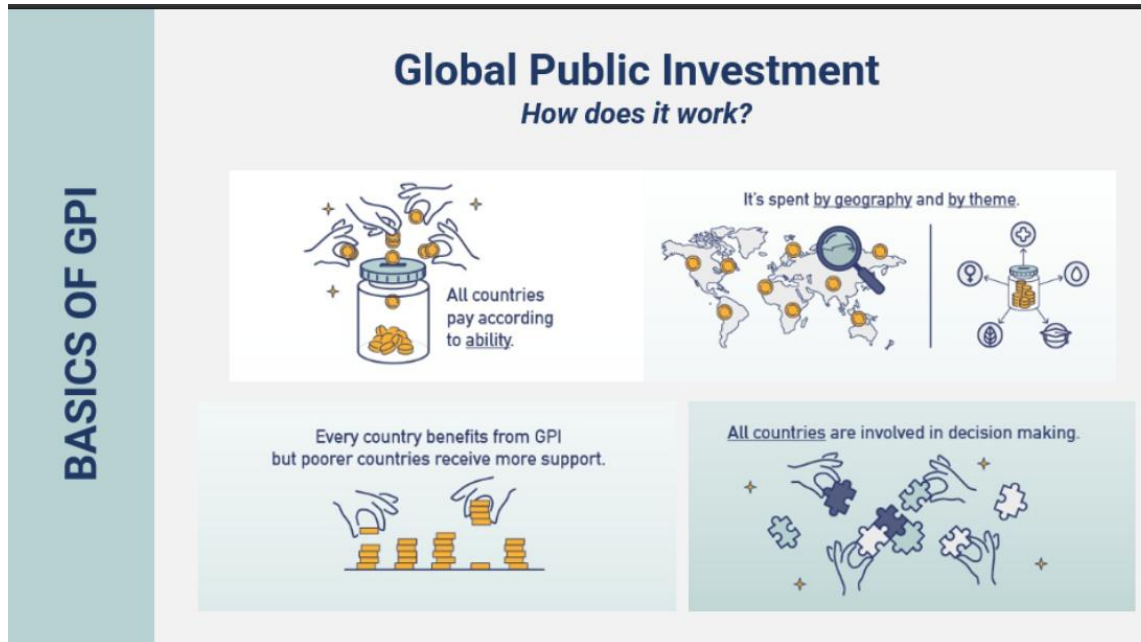
FN:s arbete med barns rättigheter är viktigt för att vi ska kunna göra vårt jobb.

Vi är en del av ett ecosystem av aktörer som arbetar humanitärt och för barns rättigheter. Vårt humanitära arbete försvåras när organisationer som stått för samordning blir av med sina resurser (som t ex UNRWA i Palestina). Vårt ansvarsutkrävande arbete försvåras när organisationer som stått för information och datainsamlande blir av med sina pengar, eller när UNCRC inte kan leva upp till sitt mandat. Exemplet är hur många som helst..

Ett nytt mer jämlikt bistånd?

Många nya förslag för mer jämlika sätt att tänka kring globalt samarbete och solidaritet. Ett exempel: **Global Public Investment**.

Bortom biståndet: "nya" frågor får större utrymme

Skuldfrågan

Många länder i Afrika, Asien och Latinamerika betalar mer i räntor och amorteringar på sina lån än vad de har möjlighet att investera i hälsa, sjukvård och sociala trygghetssystem sammanlagt. Allt fler efterlyser nu en permanent mekanism för ordnad och hållbar skuldhantering i FN:s regi. ***Afrikanska länder uppskattas betala 88,7 miljarder USD i räntor och amorteringar på externa skulder 2025.***

Skatter

I låginkomstländer är uttaget av skatter mycket lägre än bland länderna i OECD, även som % av BNP, stor informell sektor och svaga institutioner.

Låg och medleinkomstländer uppskattas gå miste om 200 miljarder USD varje år på grund av skatteflykt och skatteplanering där företag flyttar vinster och förmögenheter för att undvika skatter på mer eller mindre lagliga sätt.

Förhandlingar pågår för skattekonvention i FN.

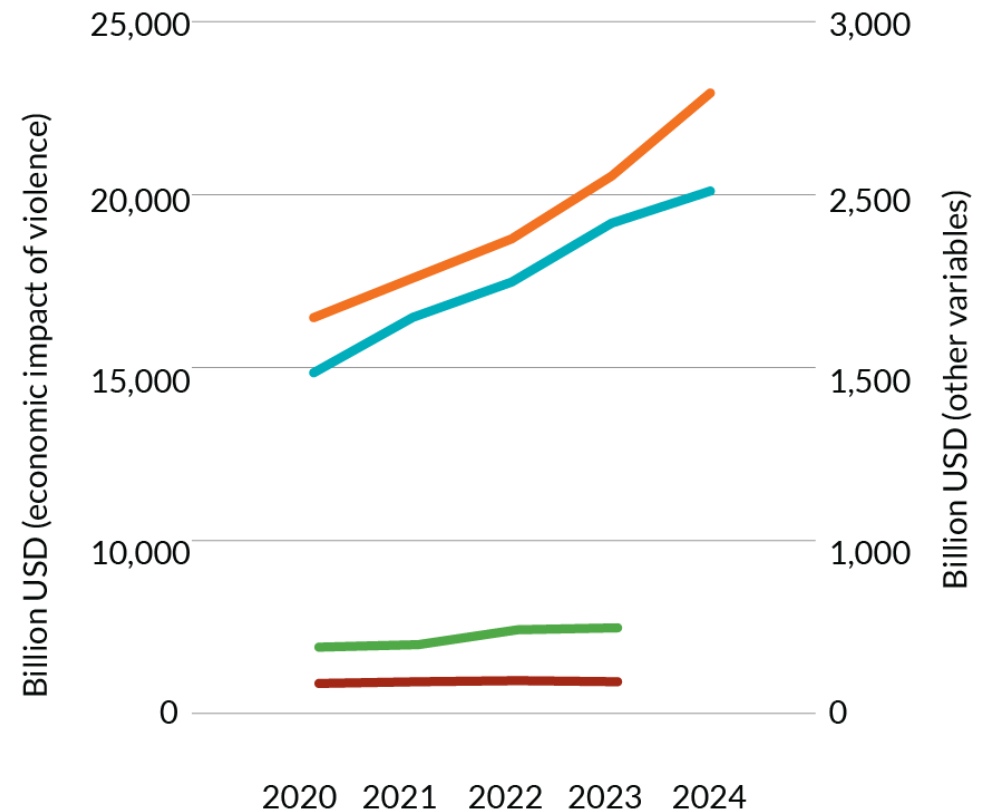
Privata investeringar

Idén att biståndet kan stärka förutsättningar för privata aktörer att investera i och bidra till utveckling vinner mark. Förutom att stärka institutioner som privata aktörer och marknader är beroende av för att kunna verka hållbart ökar nu intresset för olika innovativa finansieringsmekanismer vars syfte är att mobilisera privat kapital, som garantier, "blended finance" "impact bonds" och förmånliga krediter.

GLOBAL SPENDING PRIORITIES: VIOLENCE, MILITARY, AID AND UN CONTRIBUTIONS 2020–24

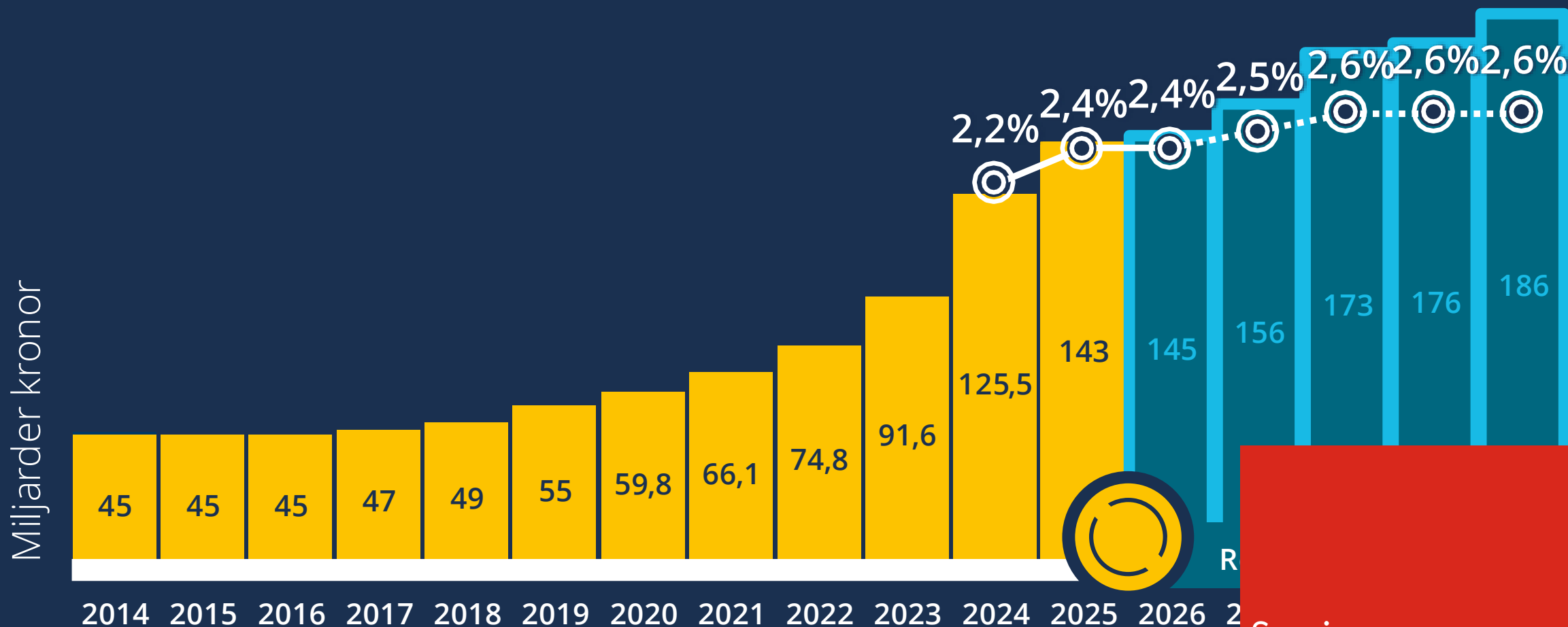
- The global economic impact of violence (in purchasing power parity terms)
- Global military expenditure
- Bilateral and multilateral aid (ODA)
- Government contributions to the UN

Sveriges försvarssatsning

i procent av BNP enligt
Natos sätt att räkna

Sveriges
försvarskostnader

Samtal om hur påverka framtiden – engagemanget aldrig viktigare, aldrig mer meningsfullt!

Valkampanj: Så här såg den (en del av den) ut förra gången. Och vi har fortfarande stöd i opinionen!

PRESSMEDDELANDE -18 AUGUSTI 2022 02:10 [Dela](#)

Ny undersökning: starkt stöd för bistånd – trots det går partier till val på minskat bistånd

Det finns ett brett stöd för bistånd bland svenska väljare. I en ny Kantar Public-undersökning svarar drygt hälften (54 procent) att Sverige ska bidra minst lika mycket som man gör idag för att hjälpa barn och vuxna som drabbas av bland annat svältkatastrofer. Bara 17 procent håller inte med. Samtidigt har regeringen i vårbudgeten redan skurit ner på biståndet med närmare en femtedel. Andra partier går till val på att skära ner ännu mer. Rädda Barnen uppmanar dem att tänka om och istället värna biståndet under kommande mandatperiod.

Tack!

Save the Children

